

Predatieplan

*Een handleiding wat kan en mag in het tegengaan van predatie op
weidevogelpopulaties*

Versie 30-3-2016

Foto: Loek Londo, kievit verjaagt blauwe reiger

Colofon

Uitgave van: Water, Land & Dijken
Slenkstraat 70
1441 MS PURMEREND
0299-437463

Auteurs: Tomas De Gooijer

Versie: definitief

Datum: 30-03-2016

Inhoudsopgave

1 Wie is Water, Land & Dijken.....	4
2 Wat doet Water, Land & Dijken	4
3 Ontwikkelingen weidevogels en predatie	4
4 Streefdoelen predatiebeheersing	5
4.1 Verbeteren weidevogelbiotoop	5
4.2 Verminderen biotoop predatoren.....	5
4.3 Verminderen kansen predatoren	6
4.4 Beheren predatoren	6
5 Bekende soorten predatie en mogelijkheden van ‘beheer’	6
5.1 Vos	6
5.2 Marterachtigen.....	7
5.3 Roofvogels	8
5.4 Zwarte kraai.....	8
5.5 Andere vogels	9
5.6 Hond en kat	10
6 Samenwerkingsvormen en verantwoordelijkheden	10
6.1 Betrokken partijen en verantwoordelijkheden:	11
Bijlagen	13
Bijlage 1: Kaart weidevogelleefgebieden	13
Bijlage 2: Overzicht maatregelen en samenwerkende partijen.....	14
Bijlage 3: Wat te doen bij predatie tijdens het weidevogelseizoen.....	15

1 Wie is Water, Land & Dijken

Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken (WLD) is een collectief van boeren, vrijwilligers en burgers die samen het landschap behouden en beheren. We werken vanaf kantoor en in het veld en hebben een bestuur bestaande uit zowel boeren als betrokken burgers.

2 Wat doet Water, Land & Dijken

De agrarisch natuurvereniging zet zich in voor een rendabele landbouw als drager van het alom gewaardeerde cultuurlandschap. Wij zetten ons ook in voor het behoud van de biodiversiteit (flora en fauna), vergroting van de toegankelijkheid van het gebied, boerderijeducatie en participatie van burgers.

Een van onze belangrijkste activiteiten is de weidevogelbescherming als onderdeel van het agrarisch natuurbeheer. Hierbij houden boeren in hun bedrijfsvoering rekening met weidevogels, vaak ondersteund door de inzet van vrijwilligers die nesten zoeken en markeren. Water, Land & Dijken speelt hierin een coördinerende rol. We ondersteunen boeren en vrijwilligers, sluiten beheerpakketten af en verdelen beheervergoedingen hiervoor. Het doel van weidevogelbeheer is om een groei of in ieder geval stabilisatie van de populatie weidevogels te realiseren door het habitat te verbeteren. Hiermee worden de overlevingskansen van nesten en uitgekomen vogels vergroot. Het predatieplan geeft weer hoe dit is te bereiken.

3 Ontwikkelingen weidevogels en predatie

Weidevogels zijn echte 'cultuurvolgers'. Ze maken gebruik van het landschap dat door de mens in cultuur is gebracht. Door het eerste boeren gebruik ontstonden vochtige graslanden waar verschillende diersoorten voedsel en broedgelegenheid vonden. Weidevogels volgden deze cultuurdruk tot op zekere hoogte. Waar de landbouw en weidevogels eerst nog goed samen gingen werd dit vanaf begin vorige eeuw door intensiever landgebruik steeds minder. Graslanden werden beter ontwaterd en de hooitijd vond eerder in het seizoen plaats.

Verschillende predatoren profiteren van de latere veranderingen in het landschap. Het open landschap is meer verdicht door bosjes en singels. Ook zijn slootoevers door ander onderhoud soms verruigd met riet en zeggen. Door deze veranderingen zijn voor predatoren geschikte plekken ontstaan om te schuilen of als uitvalsbasis te gebruiken. Ook zijn natte gebieden door betere ontwatering toegankelijker geworden voor verschillende predatoren. Hun infrastructuur is sterk verbeterd. Daarnaast profiteren ze van het minder geschikte biotoop voor weidevogels. Kleinere weidevogelpopulaties kunnen zich minder goed verdedigen en bovendien zijn ze kwetsbaarder in een minder geschikt biotoop. De laatste twintig jaar zijn sommige predatoren in aantal toegenomen door betere bescherming na eerdere vervolgingen. Daarnaast is de overlevingskans van predatoren groter geworden doordat in het Nederlandse cultuurlandschap jaarrond voedsel aanwezig is. Voor vossen geldt bijvoorbeeld dat ze kunnen profiteren van de aangereden dieren in de bermen of voedselafval in de bebouwde omgeving. Daarmee overleven ze makkelijker de winterperiode dan in natuurlijke ecosystemen.

4 Streefdoelen predatiebeheersing

Het uiteindelijke doel is gezonde weidevogelpopulaties waar geen onnodig grote invloed is van predatie. Hierdoor kan de weidevogel populatie toenemen of in ieder geval stand houden. Het realiseren van dit doel bestaat uit de volgende onderdelen:

- Verbeteren biotoop weidevogels
- Verminderen biotoop predatoren
- Verminderen kansen predatoren
- Beheren predatoren

4.1 Verbeteren weidevogelbiotoop

Een geschikt biotoop voor de weidevogels is de uitgangssituatie om vervolgens waar nodig stappen tegen predatie te nemen. Het streven is niet een situatie geheel zonder predatie. Predatie is immers een belangrijk onderdeel van de natuur, en in een natuurlijke situatie is het geen probleem dat enkele eieren en kuikens gegeten worden.

In het nieuwe stelsel voor agrarisch natuurbeheer (vanaf 2016) wordt extra ingezet op verbetering van het biotoop voor weidevogels. Alleen binnen geschikte gebieden worden pakketten voor weidevogelbeheer afgesloten. In bijlage 1 is de begrenzing van deze zogenoemde weidevogelleefgebieden aangeduid. Binnen deze gebieden vormen de afgesloten pakketten samen een mozaïek aan beheer. Voorbeelden hiervan zijn legselbeheer, extensieve beweiding, kruidenrijke graslanden, plas-dras en verhoogd waterpeil. Deze mozaïeken vormen samen een robuust weidevogel gebied met een minimale grootte van 50ha. Alle deelnemende boeren dragen daar aan bij door op een deel van hun areaal later te maaien. Hierdoor is er altijd geschikt kuikenland aanwezig met schuil- en foerageermogelijkheden. In het beheerplan van Water, Land & Dijken is uitgewerkt wat binnen deze gebieden gedaan wordt voor een zo goed mogelijk weidevogelbeheer. Door monitoring wordt het effect van het beheer en eventuele problemen als predatie inzichtelijk en in kaart gebracht en waar nodig/mogelijk wordt het beheer aangepast.

4.2 Verminderen biotoop predatoren

Door geschikte schuil- en nestplekken van predatoren te verwijderen kan de invloed daarvan in weidevogel gebieden preventief verminderd worden.

Opruimen van bosjes en bomen

Het verwijderen van bomen en bosjes is een middel om het landschap weer opener te maken waardoor een gebied minder aantrekkelijk wordt als leefgebied van vliegende predatoren. Deze landschapselementen worden gebruikt als uitkijkpost, nestgelegenheid en dekking.

Opruimen rommelige plekken op erven

Verwijderen van ruigten en rommelbulten maakt een gebied minder aantrekkelijk als leefgebied van de vos en kleine marterachtigen als hermelijn, die dergelijke locaties gebruiken als schuil- en voortplantingsplek. In het landelijk predatieonderzoek bleek de hermelijn (samen met wezel en bunzing) een van de belangrijkste predatoren van weidevogelnesten en –kuikens.

Rietkragen maaien

Deze maatregel ontmoedigt de vestiging van bruine kiekendieven. Bruine kiekendieven hebben een voorkeur om in overjarig riet te broeden. Door het riet regelmatig te maaien wordt rietland minder

aantrekkelijk als broedlocatie. Rietland en rietzomen worden tegenwoordig niet meer overal gemaaid. Verruigd rietland opnieuw in maaibeheer nemen kan als preventieve maatregel tegen predatie worden overwogen. Daarnaast levert goed maaibeheer van rietkragen ook nog botanisch voordeel op.

Water, Land & Dijken stimuleert verschillende maatregelen ten behoeve van weidevogels. In het jaar 2016 zijn er vergoedingen beschikbaar vanuit de 'kwaliteitsimpuls voor weidevogels' voor bijvoorbeeld het kappen van bosjes en opschonen van verruigde rietkragen. Informeer bij Water, Land & Dijken voor de mogelijkheden, ook na 2016.

4.3 Verminderen kansen predatoren

Weidevogels kunnen zich goed verstoppen en door gedrag geven ze weinig aanwijzingen waar hun nest is. Onbedoeld wordt het vinden soms toch makkelijker gemaakt voor predatoren. Als een weidevogel door verstoring van het nest vliegt geeft dat voor kraaien een clou dat daar wat te halen is. Ook stokken bij nesten en geursporen daar naartoe verhogen de kans op predatie.

Met ingang van het nieuwe stelsel voor agrarisch natuurbeheer vanaf 2016 zijn het beheer en de bescherming van weidevogels iets aangepast. Een doel hiervan is de kansen voor predatoren te verminderen. Elke deelnemer aan agrarisch natuurbeheer houdt op een deel van zijn areaal een rustperiode in acht. Hier vindt in het broedseizoen geen enkele verstoring plaats, zowel door landbouw activiteiten als het zoeken van nesten. Op percelen met nestbescherming zullen gevonden nesten niet meer herhaaldelijk bezocht worden. Ook hoeven er geen stokken bij nesten geplaatst te worden als dit niet nodig is. De weidevogelbescherming zal meer gericht zijn op het van afstand monitoren van vogels, vrijwilligers zullen hierbij extra begeleid en eventueel ook opgeleid worden. Voorkomen van verstoring van weidevogels geldt niet alleen als aandachtspunt voor de vrijwilligers, ook de boer en bijvoorbeeld jagers kunnen rekening houden met het broedseizoen en verstoring beperken.

4.4 Beheren predatoren

In sommige gevallen kunnen predatoren een sterk negatieve invloed hebben op weidevogels. Ondanks verschillende maatregelen waarbij de Ausgangssituatie voor de predatoren minder geschikt wordt gemaakt en die voor weidevogels juist beter. Dan is het beheren van de predatoren een optie voor bijvoorbeeld bejaging. Welke mogelijkheden hiervoor zijn binnen de wet en regelgeving worden in het volgende hoofdstuk, *bekende soorten predatie en mogelijkheden van 'beheer'* besproken.

5 Bekende soorten predatie en mogelijkheden van 'beheer'

Om predatie te herkennen en te weten wat dan gedaan kan worden is dit per soort predator uitgewerkt. Het overzicht hieronder geeft boeren en vrijwilligers de nodige informatie.

5.1 Vos

De vos is een opportunist die overwegend 's nachts actief is. Het leefgebied is zeer divers, zelfs in het natte veenweidegebied heeft hij zich kunnen vestigen en weet hij zich goed te handhaven. Het territorium van een paartje varieert van 100 tot 400 ha, maar binnen een territorium van 100ha kunnen zich ook meerdere vrouwtjes bevinden. De vos is een aanhoudende predator en kan door nachten achtereen een gebied te bezoeken lokaal een sterke invloed hebben op de weidevogels. In

deze gebieden kan de vos met zijn sterke reukvermogen hele weilanden afspeuren.

Aanwezigheid van de vos is moeilijk te herkennen doordat deze vooral 's nachts actief is. Door op tactische plekken cameravallen op te hangen kan aanwezigheid makkelijker opgemerkt worden. Daarnaast kan uit predatie en de aanwezigheid van uitwerpselen blijken dat er een vos actief is.

Wat kan eraan gedaan worden

Voorkomen van vestiging is het belangrijkste, hiervoor is het zaak dat er zo min mogelijk rommelige plekken in de buurt van weidevogelgebieden zijn.

De vos mag landelijk tussen zonsopkomst en zonsondergang bejaagd worden, dit is lastig uit te voeren doordat de vos nachtactief is. In de provincie Noord-Holland is daarom een ontheffing voor bejaging tussen zonsondergang en zonsopgang met behulp van kunstlicht. Deze ontheffing geldt in de periode van 1 februari tot 15 juli binnen de weidevogel leefgebieden en 1-km-zones daar omheen. De ontheffing is tot 15-5-2019 van kracht. In het vroege voorjaar vrijgekomen territoria zullen dat seizoen niet meer opgevuld worden, hierdoor heeft afschot in deze periode effect voor het daaropvolgende weidevogel seizoen. De maanden januari tot eind maart zijn hierdoor de meest effectief voor bejaging. Latere afschot is ethisch minder verantwoord doordat nesten met jongen kunnen verhongeren. Voor januari is minder optimaal doordat territoria opnieuw ingenomen worden. Uit de praktijk blijkt deze 'vroege' periode wel effectief doordat de licht- en weersomstandigheden vaak beter zijn.

Voor aanvang van het seizoen is het belangrijk dat de jager alle bekende burchten in weidevogelgebieden controleert op bewoning. Met behulp van cameravallen kunnen deze en potentiële plekken geïnventariseerd worden.

Door het plaatsen van kunstburchten kunnen aanwezige vossen makkelijker gevonden en daarbij ook bestreden worden. Voor het gebruik hiervan is een ontheffing voor de flora en fauna wet nodig. Het plaatsen van een vossenraster kan voor kleinere weidevogelgebieden effectief zijn.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

Boer kan erf netjes houden. Plekken om op te ruimen zijn: dichte begroeiingen en riet, takken en oud-ijzer hopen. Daarnaast heeft het zin om kruipruimtes en oude gebouwen dicht te maken.

Als vossen gezien worden is het belangrijk dit door te geven aan de jager en de veldcoördinator van WLD.

Vrijwilligers kunnen in overleg met de boer of veldcoördinator van WLD voorstellen om ruigtes en rommelige plekken te verwijderen. Als vrijwilligers predatie van vos waarnemen is het belangrijk dit aan de veldcoördinator door te geven. Daarnaast moeten percelen en nesten niet worden bezocht als dat niet nodig is.

5.2 Marterachtigen

Onder de marterachtigen vallen de volgende soorten: hermelijn, wezel, bunzing en steenmarter. De hermelijn en wezel leven vooral in nissen bij dammen en in drogere, vaak wat verruigde delen van weide- en ruigtepercelen. Ook de bunzing kan in nissen leven maar ook in hooi, takken en riet bulten. De steenmarter komt meer in gebouwen voor, verwacht wordt dat deze in de nabije toekomst een opmars zal maken in West Nederland, en dus meer predatie invloed zal hebben.

De verschillende soorten zijn vooral overdag en soms ook 's nachts actief. Ze houden van structuurrijk terrein waar ze voldoende dekking hebben, bijvoorbeeld van ruige oeverranden of bossages. De territoria variëren van enkele tot tientallen hectares afhankelijk van de voedseldichtheid, voornamelijk het aantal woelmuizen.

Wat kan er aan gedaan worden

Het voorkomen van vestiging kan gedaan worden door het gebied onaantrekkelijk te maken en

houden. Dit betekent vooral rommel en ruigte opruimen. Vestiging kan tegengegaan worden door voor de broedtijd (1 maart) dammen en nissen te controleren op nesten en schuilplekken en deze te verwijderen.

Door in het veld zo min mogelijk geursporen achter te laten vermindert de kans op predatie. Dit betekent onder andere geen nesten bezoeken als dat niet nodig is.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

De boer kan op zijn erf rommelhoekjes en ruigten opruimen, dit kan uiteraard ook buiten het erf bij percelen zijn. Ook kan de boer in overleg met de jager controle op marternesten laten uitvoeren. Vooral als er in voorgaande jaren veel predatie was van marters. Vrijwilligers kunnen hierin meedenken en dit bij de boer of veldcoördinator melden, bijvoorbeeld als zij in het veld marters zien. In die gevallen moeten vrijwilligers betreding van percelen en bezoek van nesten beperken als dit niet noodzakelijk is.

5.3 Roofvogels

Roofvogels hebben een variërend dieet bestaande uit: kleine zoogdieren als muizen en mollen, aas, insecten, wormen en vogels waaronder ook weidevogels. De havik, slechtvalk en sperwer hebben het vooral gemunt op oudervogels en (bijna) vliegvlugge kuikens. De buizerd en kiekendief vangen vooral jonge kuikens en prederen soms ook eieren. Ook de torenvalk vangt soms jonge kuikens. Afhankelijk van de voedseldichtheid variëren de territoria van 1 tot 10 km².

Wat kan er aan gedaan worden

In weidevogel gebieden kunnen bosjes en opgaande begroeiing verwijderd worden, hierdoor zijn er minder uitkijk- en nestmogelijkheden. Bomen met bestaande nesten erin mogen niet verwijderd worden. Alle vogels en de nesten ervan zijn beschermd via de Flora en Fauna wet.

De bruine kiekendief broedt vooral in brede oude rietstroken. Door deze te onderhouden en elke paar jaar te maaien kan vestiging voorkomen worden.

Aanwezigheid of plaatsing van torenvalk nestkasten in weidevogelgebieden is ongewenst.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

Boeren kunnen bosjes en opgaande begroeiingen verwijderen en rietkragen om de paar jaar maaien. Vrijwilligers kunnen het uitvoeren van deze werkzaamheden overleggen met de boer of veldcoördinator.

5.4 Zwarte kraai en kauw

Permanent aanwezig in hele werkgebied. De Zwarte kraai en kauw zijn beschermd op grond van de Wet Natuurbescherming, maar staan sinds 2006 op de landelijke vrijstellingslijst. Daarom kunnen de Zwarte kraai en de kauw jaarrond worden bestreden.

Zwarte kraaien zijn erg sociale vogels, ze leven vooral in groepen behalve broedende paren. Kraaien profiteren in tegenstelling tot weidevogels van de huidige hoge cultuurdruk van de mens, onder andere doordat ze zich gemakkelijk aanpassen. Daarnaast zijn zwarte kraaien net als alle kraaiachtigen erg slim en kunnen bijvoorbeeld leren dat bij stokjes nesten te vinden zijn. Ook kunnen kraaien zich lokaal specialiseren in het prederen van nesten als ze een truckje hiervoor hebben ontwikkeld.

Grote groepen kauwen kunnen in het voorjaar een niet te onderschatten schade aanrichten aan net uitgekomen weidevogelkuikens. Vooral bij natte, koude en winderige omstandigheden zorgen kauwen voor veel verliezen onder kuikens. Ouderparen zijn permanent bezig met het verjagen van kauwen (kauwen zijn zeer behendige vliegers) en nauwelijks in staat de kuikens te “bebroeden” terwijl kuikens dat juist in slechte weersomstandigheden nodig hebben. Weidevogelkuikens worden nat, verkleumen en sterven, vaak al binnen enkele dagen.

Wat kan er aan gedaan worden

In weidevogel gebieden kunnen bosjes en bomen verwijderd worden, alleen hoge bomen kort houden is ook voldoende, hierdoor zijn er minder uitkijk- en nest mogelijkheden. Door een landelijke vrijstelling mogen kraaien met het geweer bestreden worden, ook hun nesten mogen verwijderd worden. Dit kan het best in het vroege voorjaar voor 1 mei, het is namelijk belangrijk dat kraaienparen niet op hetzelfde moment jongen krijgen als de weidevogels.

Bij een sterke predatie invloed van groepen kraaien kunnen deze bestreden worden met een kraaienvangkooi. Hiervoor is een ontheffing Flora en Fauna wet nodig welke door de faunabeheereenheid voor de provincie wordt afgegeven.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

Bij aanwezigheid van veel kraaien en predatie daarvan is het voor vrijwilligers zaak om extra op te letten voordat percelen betreden worden. Het is dan goed om ook bij legselbeheer geen nesten te markeren als dat niet nodig is. Wanneer er bijvoorbeeld op korte termijn geen werkzaamheden plaatsvinden is observeren van afstand beter.

De boer kan zorgen dat voerkuilen zoals mais goed afgedekt zijn om aantrekking van kraaien te beperken. De bij maaien beschermde weidevogelnesten zijn ondanks de enclave van minimaal 50m2 gevoelig voor predatie. Bij veel nesten op legselbeheer kunnen meerdere nesten beter samen in een ruime vluchtstrook gespaard blijven. De boer kan hiervoor of voor het uitstellen van maaien contact opnemen met de veldcoördinator van Water, Land & Dijken.

5.5 Andere vogels

Meeuwachtigen, blauwe reiger en ooievaar kunnen net als kraaien herkennen dat verstoring door menselijke activiteit oproer en verdedigingsgedrag oproept bij weidevogels. Hiervan kunnen zij profiteren en op die momenten eieren of kuikens pakken. Reigers en ooievaars prederen voornamelijk kuikens en hebben hierin vooral voordeel als de kuikens in ongeschikt biotoop lopen.

Wat kan er aan gedaan worden

Alle vogels zijn beschermd via de Flora en Fauna wet en mogen niet bestreden worden. Daarom is het hier tegen vooral zaak om het broedbiotoop voor de weidevogels zo goed mogelijk op orde te hebben. Als er door bepaalde vogels specialisatie op weidevogelpredatie ontstaat kan Water, Land & Dijken bij het bevoegd gezag pleiten voor extra maatregelen zoals vangen en verplaatsen of eventueel afschieten.

Van de blauwe reiger kunnen nestbomen in weidevogelgebieden verwijderd worden, hiervoor moet wel advies gevraagd worden bij een ecooloog.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

Voornamelijk zoals bij andere vormen van predatie, zo min mogelijk verstoring en proberen geschikt kuikenland te creëren. Vrijwilligers kunnen bij nestbescherming extra opletten op aanwezigheid van

deze predatoren en op dat moment de percelen niet betreden. Daarnaast kan overwogen worden om geen nesten te zoeken als dit nog niet nodig is.

5.6 Hond en kat

Predatie van weidevogels gebeurt niet alleen door wilde dieren maar ook door huisdieren als hond en kat. Honden die in het broedseizoen in weilanden komen verstoren weidevogels, ook als ze met hun baasje op redelijke afstand blijven. Daarnaast kunnen honden en ook vooral katten tijdens nachtelijke strooptochten eieren en kuikens prederen.

Wat kan er aan gedaan worden

Van februari tot juli dienen honden en katten niet in weilanden met weidevogels te komen.

Verwilde katten kunnen in overleg met de jachthouder beheerd worden.

Wat kan de boer of vrijwilliger doen

De boer moet zorgen dat zijn eigen hond of kat niet in de weilanden komt. Daarnaast kan hij samen met de vrijwilligers er alert op zijn of dit gebeurt met de huisdieren van anderen. Hierbij kunnen zij de mensen aanspreken. Voor extra uitleg over de bescherming van weidevogels en de invloed van hond en kat kan doorverwezen worden naar de veldcoördinator of Water, Land & Dijken.

6 Samenwerkingsvormen en verantwoordelijkheden

Voor inzicht in predatie en een goede omgang daarmee is het belangrijk te weten bij wie je terecht kan. Daarnaast is ook samenwerking belangrijk. In *figuur 1* staat een overzicht van de verschillende partijen met lijnen voor de belangrijkste communicatie daartussen. Een belangrijke verbinding in dit overzicht is tussen de terrein beherende organisaties en Water, Land & Dijken. Predatoren en weidevogels houden zich niet aan het label natuur of agrarisch en de grens daartussen. Een effectieve aanpak gebeurt in gehele gebieden door samenwerking.

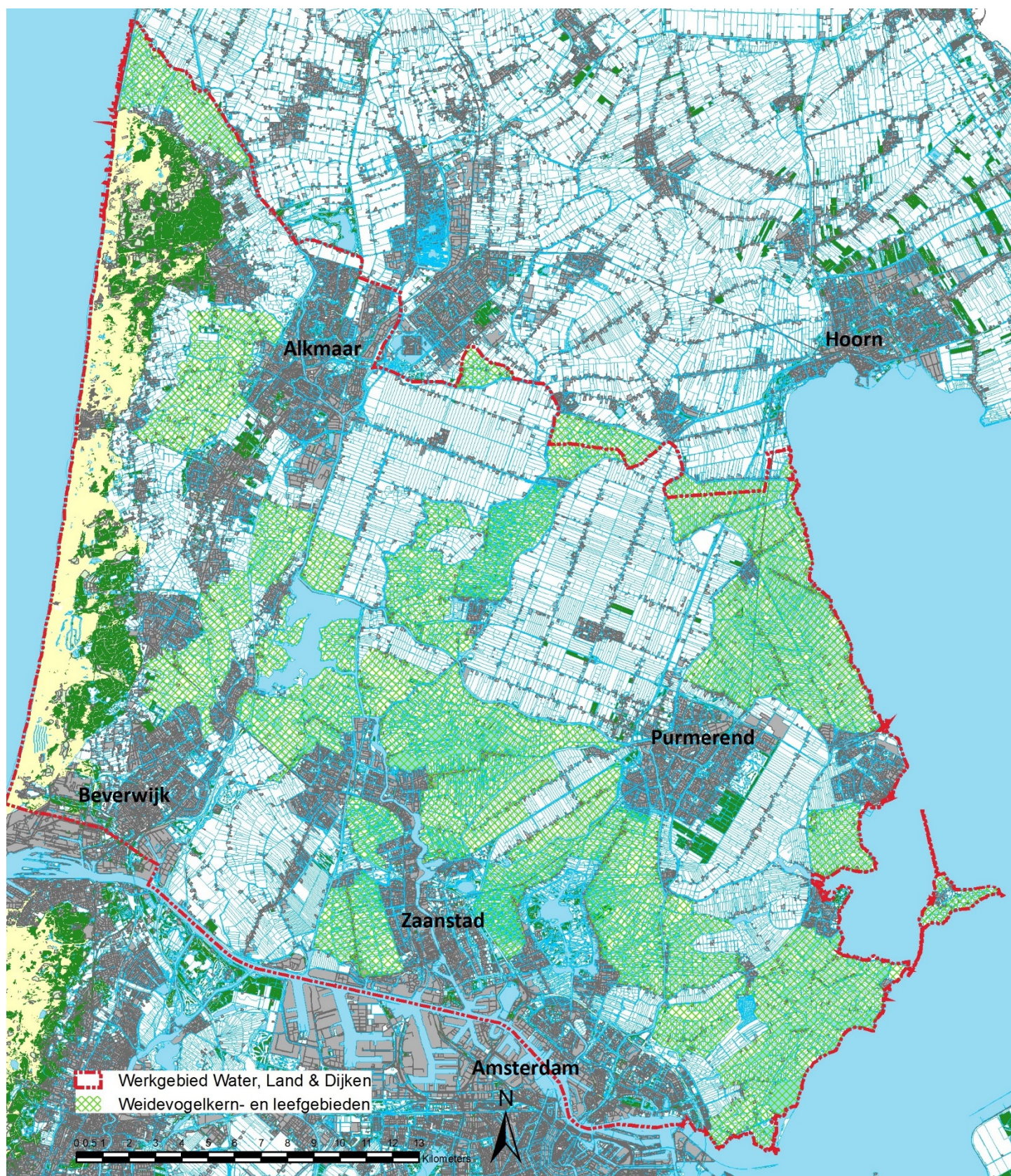
Figuur 1 Overzicht verschillende partijen

6.1 Betrokken partijen en verantwoordelijkheden:

- **Water, Land & Dijken** heeft een centrale coördinerende rol. Zij organiseert het agrarisch natuurbeheer en een optimale uitvoering daarvan. Hierbij worden deelnemende boeren en vrijwilligers begeleid. Direct contact gaat voornamelijk via de veldcoördinator. Ook fungeert WLD als centraal punt voor informatie en communicatie met andere partijen. Als theorie en praktijk niet goed samengaan is Water, Land & Dijken woordvoerder, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van een vergunning voor het jagen met kunstlicht.
- **De Fauna beheereenheid Noord-Holland (FBE)** vertegenwoordigt onder andere: Federatie Particulier Grondbezit, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Kon. Nederlandse Jagersvereniging, Landschap Noord-Holland en LTO. De FBE vertaalt de provinciale beheervisie fauna in het faunabeheerplan. Ook heeft de FBE een ontheffing aangevraagd voor het bejagen van vos met kunstlicht.
- **De Wildbeheereenheden** zijn een samenwerking van jagers binnen een bepaald gebied. Zij zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van het faunabeheerplan. Daarnaast kunnen jagers rekening houden met weidevogels door in het broedseizoen contact te hebben met boer of vrijwilligers voorafgaand aan jachtactiviteiten in het veld.
- **Boeren** doen vrijwillig mee aan weidevogelbescherming. Veel hebben via WLD een beheercontract hiervoor. Boeren houden contact met hun vrijwilligers over geplande werkzaamheden, waar vogels zitten en eventueel beschermende maatregelen. Vragen over beheer en bescherming of het doorgeven van predatie doen zij via de veldcoördinator van WLD.
- **Vrijwilligers** helpen boeren bij het beschermen van weidevogels. Daarnaast kunnen zij oplettend zijn op predatie en dit met de boer en veldcoördinator bespreken.
- **Terrein beherende organisaties (Tbo's)** hebben voor beheer van wild contact met de wild beheereenheden. Voor het beheer van sommige predatoren is een samenwerking tussen WLD en de Tbo's belangrijk. Daarnaast zijn ze vertegenwoordigd in de fauna beheereenheid van de provincie.

Bijlagen

Bijlage 1: Kaart weidevogelleefgebieden

Bijlage 2: Overzicht maatregelen en samenwerkende partijen

Soort	Maatregel	Periode	Partijen
Biotoop	verbeteren en goed beheren	jaarrond	WLD, Boer en Vrijwilligers
Predatieplan	actualiseren	1 okt. – 1 dec.	WLD
Hond en kat	Op het erf houden	1 mrt. – 1 jul.	Boer
Vos	riet/ruigte maaien		
	burchten opsporen en vrij houden	1 jan. – 1 mei	jachthouders
	lichtbak acties	1 jan. – 1 april	WBE/jachthouders
	kunstaburchten inrichten		
	en controleren	1 jan. – 1 juli	Jachthouders
	Minimaliseren sporen broedgebied	1 april – 1 juli	Allen
	(regelen) doden in broedtijd	1 april – 1 juli	WLD/Prov./FBE/WBE
Marterachtigen	Rommel en ruigte verwijderen	1 nov. – 1 april	Boer en jachthouder
	broedgebied op burchten contro- leren en verwijderen	1 dec. – 1 april	Boer en jachthouder
	Minimaliseren sporen broedgebied	1 april – 1 juli	Allen
Roofvogels	Bomen, bosjes en nestkasten verwijderen	1 nov. – 1 mrt.	Boer, vrijwilliger en WLD
	oude rietkragen maaien	1 okt. – 1 mrt.	Boer, vrijwilliger
Zwarte kraai	uitkijk- en nestbomen verwijderen	1 nov. – 1 mrt.	Boer, vrijwilliger en WLD
	Minimaliseren sporen broedgebied	1 april – 1 juli	Allen
	Geen legsels markeren als niet nodig	1 april – 1 juni	Boer en vrijwilligers
	Beter geen 'eilandjes' maaien	1 mei – 1 juli	Boer
Andere vogels	Minimaliseren sporen broedgebied	1 april – 1 juli	Allen
	Grote invloed predatie melden bij WLD en ontheffing aanvragen	1 april – 1 juli	Boer, Vrijwilliger WLD, WBE

Bijlage 3: Wat te doen bij predatie tijdens het weidevogelseizoen

Soort	Mogelijke acties
Vos	Percelen niet betreden, stel jager op de hoogte via boer of veldcoördinator.
Zwarte kraai	Bij aanwezigheid van kraaien percelen niet betreden. Geen stokken zetten als er niet snel werkzaamheden gaan plaatsvinden. Bij maaien liever geen 'eilandjes' maar meerdere nesten samen in grote stroken laten staan.
Marterachtigen	Geen nesten zoeken of percelen betreden.
Roofvogels	Kan niks tegen gedaan worden, indirect kan goed schuilbiotoop voor kuikens helpen zoals grote vluchtstroken of maaien uitstellen.
Hond of kat	Eigenaar of boer aanspreken en eventueel doorverwijzen naar de veldcoördinator.
Overige vogels	Percelen zo min mogelijk betreden, indirect kan goed schuilbiotoop voor kuikens helpen.